

Valsts drošības komitejas zinātniskās izpētes komisija

WWW.LU.LV/VDKKOMISIJA

ZIŅAS

Sākums > Ziņas

Ieskats LPSR VDK priekšsēdētāja Longina Avdjukeviča Latvijas Komunistiskās partijas CK nomenklatūras kadru personas lietā

LPSR VDK zinātniskās izpētes komisija
30.03.2017

LPSR Valsts drošības komitejas priekšsēdētāja Longina Avdjukeviča biogrāfiskās ziņas no Latvijas Nacionālā arhīva Latvijas Valsts arhīva PA-101. fonda, 46. apraksta, 1. lietas apkopojusi LPSR VDK zinātniskās izpētes komisijas priekšsēdētāja vietniece juridiskās zinātnes jautājumos Dr. iur. Kristīne Jarinovska.

Ieskats *.pdf datnes veidā pieejams šeit. Plašāka informācija Kristīne Jarinovska +3712977788, kristine.jarinovska@lu.lv.

Longins Avdjukevičs, Ivana dēls, dzimis 1916. gada 1. novembrī Vitebskā. Lai gan dzimšanas brīdī Vitebska, protams, bija daļa no Vitebskas guberņas, tomēr Latvijas Komunistiskās partijas (LKP)[1] Centrālās Komitejas (CK) nomenklatūras Longina Avdjukeviča personas lietas[2] 1976. gada 27. janvāra kadru uzskaites personas lapā norādīts, ka dzimis Baltkrievijas Padomju Sociālistiskajā Republikā (PSR).[3] Savā 1976. gada 27. janvāra kadru uzskaites personas lapā Avdjukevičs sevi identificējis kā baltkrievu, cēlušos no nabadzīgajiem zemniekiem. [4] Toties 1976. gada 27. janvāra autobiogrāfijā[5] tāpat kā 1949. gada 1. aprīļa autobiogrāfijā[6] norādīts, ka viņš ir dzimis dzelzceļa strādnieka ģimenē. Viņa tēvs Ivans Avdjukevičs, Mihaila dēls strādāja par atslēdznieku dzelzceļa depo[7], bet māte Julija Avdjukeviča, Mihaila meita,[8] dzimusi aptuveni 1876. gadā[9], bija mājsaimniece[10] un Vissavienības Leņina komunistiskās jaunatnes savienības (VLKJS) biedre[11]. 1921. gadā, kad tēvs kļuvis par darba invalīdu, Avdjukeviču ģimene pārcēlās uz "tēva dzimteni Latvijā".[12] 1941. gada 1. aprīļa biogrāfija paskaidrots, ka tēvs pakļuva zem vilciena un guva smagas traumas, kā rezultātā viņu 1921. gadā sakarā ar invaliditāti atbrīvoja no darba.[13] Drīzumā tēvs nomiris, un ģimene nonākusi grūtībās. Vecākiem piederējuši trīs hektāri zemes Daugavpils apriņķa Indras pagastā.[14] 1949. gada 1. aprīļa autobiogrāfija precizē, ka 1922. gadā Longins Avdjukevičs kopā ar vecākiem un māsu pārcēlās uz Latviju, kur tēvam piederējuši trīs hektāri zemes. Ivans Avdjukevičs miris 1922. gadā.[15]

Tēva nāve, ģimenes materiālās grūtības spiedušas visiem ģimenes locekļiem sākt darba gaitas. Tā Longins Avdjukevičs savas darba gaitas sācis salīdzinoši agri, septiņu gadu vecumā. No 1923. gada maija līdz 1931. gada jūnijam ziemā mācījies, bet vasarā bijis par ganu[16] Indras pagasta lauku saimniecībā. 1976. gada 27. janvāra kadru uzskaites personas lapā darbs raksturots kā algādža darbs "pie kulakiem"[17], bet tajā pašā dienā rakstītajā autobiogrāfijā – kā darbs pie "turīgiem zemniekiem"[18]. No 1931. gada jūnija līdz 1938. gadam Avdjukevičs veica "dažādus darbus" Jelgavas un Tukuma apriņķī gan kā strādnieks[19], gan arī kā laukstrādnieks algdāzīs[20] pie "lieliem zemes īpašniekiem"[21]. No 1938. gada februāra līdz 1939. gada oktobrim bijis iesaukts dienēt kā ierindnieks Latvijas Republikas armijā, Smagās artilērijas pulkā[22] Rīgā. No 1938. gada oktobra līdz 1940. gada augustam bijis kalējs Indras pagastā.[23] LKP CK nomenklatūras Longina Avdjukeviča persona lieta nepilnīgi atspoguļo Longina Avdjukeviča gaitas, piemēram, iztrūkst informācijas, ka 1940. gada jūlijā, pamatojoties uz formāli vēl Latvijas Republikas iekšlietu ministra Vija Lāča lemtu, par Indras pagasta valdes un padomes locekli esot iecelts Longins Avdjukevičs,[24] tāpat nav informācijas, ka atbilstoši finanšu ministra Kārļa Karlsona 1940. gada 20. augusta rīkojumam Nr. 515 Longins Avdjukevičs esot iecelts par pilnvarnieku tirdzniecības uzņēmumam *Koloniāļpreču un ādu tirgotava, J. Marciļonoks*, Piedrujas pagasta Indras stacijā[25].

Atbilstoši 1976. gada 27. janvāra biogrāfijai Longins Avdjukevičs nav bijis nevienas partijas vai biedrības biedrs Latvijas Republikā.[26] Tikai 1940. gada oktobrī pēc okupācijas un prettiesiskās aneksijas, kā Avdjukevičs raksta, "pēc padomju varas atjaunošanas"[27], viņš kļuvis par Padomju Savienības Komunistiskajā partijā (PSKP)[28] biedru (partijas biedra kartes Nr. 02897570).[29]

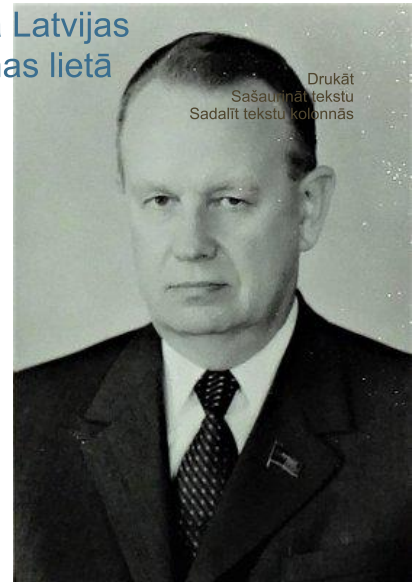
No 1940. gada augusta līdz 1941. gada martam ir nacionalizēto uzņēmumu komisārs un LKP Daugavpils apriņķa komitejas instruktors. No 1941. gada marta līdz 1941. gada jūnijam pilda Daugavpils apriņķa rūpniecības kombināta direktora amatu.[30] Ieskatam der citēt attiecīgā laika posma pieejamo informāciju par Daugavpils apriņķa rūpniecības kombināta darbību:

"Intensīvu darbību uzsācis Daugavpils apriņķa rūpniecības kombināts. Paplašinot pret uguni drošo būvmateriālu ražošanu, kombināts jau šīnī gadā pabeigs liela ķieģeļu ceļa būvi."[31]

"Apriņķa rūpniecības kombinātā galvenā patlaban ir ķieģeļu ražošanas nozare. Nesen pabeigta 2 jaunu ķieģeļu ceļu būve Dagdā un Krāslavā. Apriņķī darbojas 5 ķieģeļu ceļi, kas maija un jūnija mēnešos jau deva ievērojamu produkciju. 1941. gada ražošanas plānā paredzēts izlaist 1,5 milj. apdedzinātu ķieģeļu, bet sakarā ar jaunu ceļu būvi līdz gada beigām apdedzinās apmēram 2,7 milj. ķieģeļu. Agrāk visi ceļi darbojās tikai vasarā, turpretim tagad jēlķieģeļus sagatavos tā, lai apdedzināšanu varētu veikt cauru gadu, arī ziemā. Uzlabotas arī darba metodes."[32]

Acīmredzot, sakarā ar nacionālsociālistiskās Vācijas karaspēka virzību un Latvijas teritorijas okupāciju, Longins Avdjukevičs pārcēlās, kā pats raksta, "evakuējās"[33] uz Gorkijas apgabalu (tagad Nižņijnovgorodas apgabals), kur no 1941. gada jūnija līdz 1942. gada februārim strādā par kalēju rūpnīcā *Красный кирпичник*[34],[35] No 1942. gada februāra līdz maijam Avdjukevičs ir Ziemeļrietumu frontes jaunāko leitnantu[36] kursu audzēknis Valdajā.[37] Spriežot pēc Daugavpils apgabaltiesas civilnodaļas 1942. gada 17. un 21. aprīļa lēmumiem, minētajā laika posmā bija nodibināta aizgādība promesošo mantai, norādot attiecīgo personu pēdējo dzīves vietu, to starpā arī Longina Avdjukeviča mantai, pirms prombūtnes dzīvojis Indras pagasta *Zastenok*[38]-*Čornoje* mājās.[39]

Spriežot pēc 1972. gada autobiogrāfijas, Longins Avdjukevičs esot brīvprātīgi pieteicies organizēt partizānu kustību Latvijas teritorijā, kas tobrīd bija nacionālsociālistiskās Vācijas okupācijas varā.[40] No 1942. gada maija līdz 1944. gada janvārim Avdjukevičs ir partizānu nodaļas, tad brigādes komisārs, visbeidzot, pagrīdes LKP Latgales apgabala komitejas sekretārs Latvijas teritorijā (atbilstoši Longinam Avdjukevičam – "pagaidu Latvijas PSR okupētā teritorijā").[41]

Drukāt
Sašūnāt tekstu
Sadalīt tekstu kolonnās

Longins Avdjukevičs. Latvijas Nacionālā arhīva Latvijas Valsts arhīva PA-101. fonda, 46. apraksta, 1. lieta, 56. lpp.

No 1944. gada janvāra līdz jūlijam ir LKP CK rīcībā Maskavā.[42] Tad 1944. gada janvārī apbalvots ar Lielā Tēvijas kara I pakāpes ordeni.[43] Spriežot pēc 1945. gada 8. oktobra raksturojuma, minētais apbalvojums saistīts ar panākumiem partiju darbības organizēšanā.[44] No 1944. gada jūlija līdz 1947. gada augustam ir LKP Daugavpils apriņķa komitejas sekretārs.[45] 1944. gadā – kadru jautājumos.[46] 1946. gadā – otrais sekretārs.[47]. Minētajā laikā posmā Avdjukeviča veiktais arī nav pilnīgi atspoguļots apskatāmajā personas lietā.[48] 1945. gada 8. oktobra raksturojums, ko parakstīja LKP CK sekretārs kadru jautājumos Fjodors Titovs, par LKP Daugavpils apriņķa sekretāru kadru jautājumos Longinu Avdjukeviču, sniedz īsu, tomēr skaidru priekšstatu par Longina Avdjukeviča panākto Daugavpils apriņķi. Minēts, ka esot veikts liels darbs kadru atlasē, sadalē un audzināšanā. Turpat minēts, ka apriņķa partijas, padomju un saimnieciskajām organizācijām rasti vadošie darbinieki, visā apriņķī atlasīti partijas organizatori, apriņķī kopumā un tās pagastos organizēta politiskolu un semināru tīkls. Darbs kadru jautājumā esot "pozitīvi iesaistošs saimnieciski politisko uzdevumu izpildē". Rezultātā Daugavpils apriņķis esot to starpā, kas ir priekšplānā "saimnieciski politisko uzdevumu" un maizes sagatavošanas plānu izpildē.[49] 1946. gada 4. aprīļa raksturojums, ko parakstīja LKP CK sekretārs kadru jautājumos Fjodors Titovs, ir daudz īsāks. Tas lakoniski atkārtoti iepriekš pausto par paveikto kadru jautājumos, kā arī pozitīvi raksturo personiskās Longina Avdjukeviča kvalitātes.[50] 1946. gada 3. decembra raksturojums, ko parakstīja LKP CK sekretārs kadru jautājumos Fjodors Titovs, ir jau daudz plašāks, atklājot, ka ar Avdjukeviča līdzdalību esot panākts, ka LKP Daugavpils rajona komitejas ietvaros no partijas un padomju strādniekiem izveidota 97 cilvēku rezerve izvēršanai, no kuriem 10 cilvēki iekļauti LKP CK kadru daļas rezervē izvēršanai partijas darbā. Šajā raksturojumā pirmo reizi uzsvērts, ka Longins Avdjukevičs labi pārvalda latviešu valodu un ka sistemātiski uzstājas ar priekšlasījumiem.[51]

No 1947. gada augusta līdz 1949. gada augustam Avdjukevičs ir LKP CK Republikāniskās partijas skolas audzēknis Rīgā.[52] 1949. gada 6. aprīļa raksturojumā, kas sagatavota par LKP CK Republikāniskās partijas skolas audzēkni Longinu Avdjukeviču un ko parakstīja LKP CK sekretārs kadru jautājumos Fjodors Titovs, līdzās iepriekšējos raksturojumos iekļautajai informācijai par sasniegumiem kadru atlasē Daugavpils apriņķī un sabiedrības politiskajā audzināšanā, sniegtas ziņas arī par panākumiem mācībās. Minēts, ka mācību laikā Avdjukevičs esot sevi pierādījis kā "spējīgs, centīgs, prasīgs pret sevi komunist". Šeit arī uzzinām, ka LKP CK Republikāniskajā partijas skolā Longins Avdjukevičs iestājās, esot vien septiņu klašu izglītībai, kas gan neesot liedzis pārvarēt grūtības un mācīties teicami. Minēts arī, ka Avdjukevičs mācību laikā esot pildījis skolas partijas komitejas sekretāra amatu.[53] Raksturojuma noslēgumā rezumēts, ka Avdjukevičs esot perspektīvs darbinieks un var būt izmantots apriņķa komitejas pirmā sekretāra darbā.[54] 1949. gada 7. maija LKP CK Republikāniskās partijas skolas raksturojums, kas sagatavots par audzēkni Longinu Avdjukeviču un ko parakstīja direktore Olga Vāvere, sniedz daudz konkrētāku ieskatu par Avdjukeviča gaitām skolā. Norādīts, ka esot dzīji un radoši esot apguvis mācību materiālu, saistot teoriju ar praksi un vietējiem darba apstākļiem. Tāpat norādīts, ka, darbojoties kā skolas partijas komitejas sekretārs, esot cēlis partijas pirmorganizācijas autoritāti, kā arī katra partijas biedra disciplīnu un atbildību partijas un valsts priekšā.[55]

No 1949. gada augusta līdz 1951. gada novembrim Longins Avdjukevičs ir LKP Rēzeknes apriņķa, kas vēlāk pārveidots par rajonu, komitejas pirmais sekretārs.[56] 1950. gada 14. aprīļa raksturojumā, ko parakstīja LKP CK pirmais sekretārs Jānis Kalnbērziņš, līdzās pamatdatiem par dzimšanu, izcelsmi un izglītību, norādīts, ka Avdjukevičs labi pārvalda latviešu valodu; atkārtota informācija par iepriekšējam darba un kara gaitām, kā arī sasniegumiem partijas darbā. Raksturojot paveikto LKP Rēzeknes apriņķa, vēlāk rajona komitejas pirmā sekretāra amatā, norādīts, ka

"rajona partijas organizācija veiksmīgi novadījusi PSRS Augstākās Padomes vēlēšanas. Rajons viens no pirmajiem republikā pabeidza plāna izpildi mežizstrādē[57]"[58].

1950. gada 26. jūnija raksturojumā, ko parakstīja pirmais sekretārs Jānis Kalnbērziņš, atkal līdzās informācijai par dzimšanu, izcelsmi un tautību norādīts, ka Avdjukevičs labi pārvalda latviešu valodu; lakoniski raksturotas darba un kara gaitas. Mācību panākumi novērtēti kā teicami. Raksturojot līdz šim paveikto LKP Rēzeknes rajona komitejā, norādīts, ka rajons veiksmīgi īsteno "politiski saimnieciskās" darbības, veikts liels darbs, atjaunojot un būvējot Rēzekni, atjaunojot un attīstot rūpniecību un dzelzceļa transportu. Atkārtoti uzsvērtas tādas Avdjukeviča raksturojošas īpašības kā "iejiņība un atsaucība".[59] Acīmredzot, saistībā ar minēto Longins Avdjukevičs 1950. gada jūlijā apbalvots ar Leņina ordeni sakarā ar Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas (LPSR) izveidošanas desmitgadī un sasniegtajiem panākumiem, atjaunojot un attīstot rūpniecību, lauksaimniecību, zinātni, kultūru un mākslu.[60] 1950. gada 31. novembrī Avdjukevičs paraksta apņemšanos, ka viņš, strādājot LKP Rēzeknes rajona komitejā vai esot atbrīvots no darba, apņemas glabāt valsts noslēpumus, kas kļūst zināmi dienesta sakarā, kā arī visas ziņas, kas attiecas uz LKP Rēzeknes rajona komitejas un tās darbu, un nekādā veidā neizpaust un nedalīties ar minēto informāciju. Apņemšanās ietver arī norādi par atbildību saskaņā ar PSRS Augstākās Padomes Prezidija 1947. gada 9. jūnija dekrētu un saistību sniegt ziņas par visām izmaiņām anketā, konkrēti, par radniekiem un paziņām, kas saistīti ar ārzemniekiem vai izbraukušiem uz ārzemēm.[61]

1951. gada 31. maija raksturojums, ar kuru Longinu Avdjukeviču rekomendē mācībām PSKP CK Augstākajā partijas skolā un ko parakstīja LKP CK sekretārs kadru jautājumos Fjodors Titovs, faktiski atkārtoti iepriekšējo raksturojumu attiecībā uz pamatdatiem, arī latviešu valodas zināšanām un gaitām, uzsverot šeit ne tik daudz sasniegto LKP Rēzeknes rajona komitejas darbā, kā partijas darbinieku un sabiedrības izglītošanā politiskajos jautājumos, uzstājoties ar priekšlasījumiem un lekcijām, vadot mācības vakara partijas skolā.[62] 1951. gada 22. septembra raksturojumā, ar kuru Avdjukevičs virzīts par LKP CK partijas, arodbiedrību un komjaunatnes nodaļas vadītāju, atkal izcelts sasniegtais LKP Rēzeknes rajona komitejas darbā, proti esot nopietni uzlabojies gan partijas politiskais, gan arī saimnieciskais darbs rajonā. Norādīts, ka laika posmā no 1950. līdz 1951. gadam esot uzņemti PSKP biedru rindās 243 cilvēki, tostarp 57 strādnieki un 57 kolhozieki. Kolhozos esot izveidotas 15 jaunas partijas organizācijas un 15 kandidātu grupas. Turklāt rajons pirms termiņa 106,7% apmērā no plānotā esot izpildījis maizes sagatavošanas plānu 1951. gadā, pārpildījis vilnas piegādes plānu un pabeidz izpildīt piena piegādes plānu.[63]

No 1951. gada novembra līdz 1953. gada septembrim Longins Avdjukevičs pilda LKP CK partijas, arodbiedrību un komjaunatnes orgānu nodaļas vadītāja amatu.[64] 1953. gada 12. maija raksturojumā, ko parakstīja LKP CK otrais sekretārs Valentīns Jeršovs, minētas ne tikai Longina Avdjukeviča latviešu valodas, bet arī krievu valodas zināšanas. Darbs LKP CK partijas, arodbiedrības un komjaunatnes orgānu nodaļas vadītāja amatā raksturots sausi. Norādīts vien tas, ka Avdjukevičs ir iniciatīvas bagāts un dziļdomīgs partijas darbinieks. Viņš esot pievērsis lielu uzmanību darbam ar kadriem un partijas aparāta darba līmeņa paaugstināšanai. Tapat precizēts, ka Longins Avdjukevičs mācās neklātienē Augstākajā partijas skolā (nekas konkrētāk par šīm mācībām nav minēts) un rekomendēts mācībām PSKP CK Augstākajā partijas skolā.[65] Saskaņā ar LKP CK biroja nolēmumu, kas izriet no LKP CK biroja 1953. gada 12. maija sēdes protokola Nr. 45, §3, jautājumā par kandidātiem PSKP CK Augstākajai partijas skolai, nolemts rekomendēt Longinu Avdjukeviču par PSKP CK Augstākās partijas skolas audzēkni un lūgt PSKP CK apstiprināt šo lēmumu.[66] 1953. gada 8. jūlija raksturojumā, ko parakstīja LKP CK otrais sekretārs Vilis Krūmiņš un kas sagatavota kara komisariāta vajadzībām, vispārīgi uzskaita Longina Avdjukeviča pamatinformāciju un darba un kara gaitas, kā arī informē, ka Avdjukevičs komandēts PSKP CK Augstākajā partijas skolā.[67] Rezultātā no 1953. gada septembra līdz 1955. gada augustam Avdjukevičs ir PSKP CK Augstākās partijas skolas audzēknis Maskavā.[68]

1955. gada augustā Longins Avdjukevičs sāk darbu LPSR Valsts drošības komitejā (VDK).[69] Minētās karjeras izmaiņas pamatojas uz LKP CK biroja nolēmumu, kas izriet no LKP CK biroja 1955. gada 30. augusta protokola Nr. 36, §33, ar kuru Longins Avdjukevičs apstiprināts par LPSR VDK locekli, atbrīvojot reizē no šī amata Nikolaju Selezņovu, Dmitrija dēlu[70] sakarā ar pārcelšanu PSRS VDK centrālajā aparātā.[71] Saskaņā ar LPSR Ministru Padomes 1955. gada 15. septembra nolēmumu Nr. 533, ko parakstīja priekšsēdētāja vietnieks Matīss Plūdons un lietu pārvaldnieks Jānis Kacens, Longins Avdjukevičs bija apstiprināts par LPSR VDK locekli.[72] Pamatojoties uz LPSR Ministru Padomes 1955. gada 27. septembra nolēmumu Nr. 543, ko parakstīja priekšsēdētāja vietnieks Matīss Plūdons un lietu pārvaldnieks Jānis Kacens, Longins Avdjukevičs bija apstiprināts par LPSR VDK priekšsēdētāja vietnieku kadru jautājumos.[73] Gadu vēlāk, Avdjukevičs 1956. gada augustā atpūšas sanatorijā Karlsbādē (Karlovi Vari, tolaik Čehoslovākija), kas ir arī pirmā un pēdējā reize, kad ārvalstu apmeklējums ir fiksēts apskatāmajā personas lietā.[74]

LKP CK biroja nolēmums, kas pamatojas uz 1958. gada 13. janvāra protokolu Nr. 99, §70 un ko parakstīja pirmais sekretārs Jānis Kalnbērziņš, apstiprina Vladimiru Sēju par LPSR VDK priekšsēdētāja vietnieku kadru jautājumos un LPSR VDK locekli, reizē atbrīvojot no minētajiem pienākumiem Longinu Avdjukeviču.[75] Sekojošajā LKP CK biroja nolēmumā, kas pamatojas uz LKP CK biroja 1958. gada 13. janvāra sēdes protokolu Nr. 99, §71, Longinu Avdjukeviču apstiprināja par LPSR VDK priekšsēdētāja vietnieku operatīvās darbības jautājumos, reizē atbrīvojot no šiem pienākumiem Nikolaju Veļikanovu, Sergeja dēlu[76] sakarā ar pensionēšanos, sasniedzot izdianes vecumu.[77] 1958. gadā Avdjukeviču apbalvo ar jubilejas medaļu *PSRS Bruņoto Spēku 40 gadi*. [78]

Saskaņā ar LPSR Ministru Padomes 1960. gada 15. augusta dokumentu Nr. 13/237-36, ko parakstīja priekšsēdētājs Jānis Peive, izteikti lūgums LKP CK apstiprināt LPSR VDK kolēģiju. Kā kolēģijas priekšsēdētājs izvirzīts Jānis Vēvers. Savukārt kā kolēģijas locekļi nominēti LPSR VDK priekšsēdētāja vietnieks Longins Avdjukevičs, LPSR VDK izmeklēšanas daļas priekšnieks Kārlis Vītols[79], PSRS VDK Baltijas kara apgabala sevišķās daļas priekšnieks Leonīds Ivanovs[80], LPSR VDK operatīvi tehniskās daļas priekšnieks Leonīds Ļevkovičs[81], LPSR VDK 1. daļas priekšnieks Jānis Lukaševičs[82], LPSR VDK 2. daļas priekšnieks Aleksandrs Čeckis[83], LPSR VDK priekšsēdētāja palīgs kadru jautājumos Vladimirs Sēja un LPSR VDK Daugavpils pilsētas un dzelzceļa pilnvarotais Boriss Nefedovs[84]. [85] 1963. gada 8. janvāra raksturojums, ko kopīgi parakstīja LPSR VDK priekšsēdētājs Jānis Vēvers un partijas komitejas sekretārs Nikolajs Galkins, sniedz ļoti skopu informāciju par Avdjukeviča, kas attiecīgajā brīdī ir pulkvedis, darbību LPSR VDK priekšsēdētāja vietnieka amatā. Minēts, ka Avdjukevičam ir liela pieredze partijas politiskajā darbā un ka viņš valsts drošības struktūrās ātri esot apguvis jauno darba lauku, sekmīgi tiekot galā ar saviem pienākumiem un esot izpelnījies autoritāti kolektīvā. Tāpat uzzinām, ka Avdjukevičs bieži uzstājas LPSR VDK darbinieku un sabiedrības priekšā ar lekcijām un priekšlasījumiem.[86]

1963. gada 16. janvāra dokumentā, kas adresēts PSKP CK un ko parakstīja LKP CK pirmais sekretārs Arvīds Pelše, norādīts, ka Jānis Vēvers atbrīvots no LPSR VDK priekšsēdētāja amata sakarā ar pensionēšanos veselības apsvērumu dēļ un ka tādēļ LKP CK rosina apstiprināt šajā amatā Longinu Avdjukeviču. Raksturojot Avdjukeviču, līdzās dzimšanas datiem, tautībai, stāžam PSKP CK biedru rindās un izglītībai, minēts, ka viņš prot latviešu valodu. Darba gaitas atspoguļotas īsi, norādot vien, ka Avdjukevičs ilgstoši veicis partijas darbu un ka no 1955. gada pildījis LPSR VDK priekšsēdētāja vietnieka amatu. Panākumi darbā novērtēti kodoļīgi:

"[...] parādīja sevi kā spējīgs organizators, iniciatīvas bagāts un prasīgs vadītājs." [87]

1963. gada 16. janvāra raksturojums, ko parakstīja LKP CK pirmais sekretārs Arvīds Pelše, ir salīdzinoši vēl bezpersoniskāks. Šeit kopā ar citiem pamatdatiem atkal uzsvērtas latviešu valodas zināšanas, uzskaitītas galvenās darba gaitas, sākot ar laukstrādnieka algādža pieredzi un beidzot ar LPSR VDK priekšsēdētāja vietnieka amatu. Darba panākumi LPSR VDK raksturoti īsi, norādot, ka esot apgūta jaunā darba joma un ka tiekot sekmīgi pildīti noteiktie pienākumi. Raksturīpašību uzskaitījums arī neatklāj neko jaunu – "taktisks, prasīgs pret sevi un padotajiem, darbā kolēģiāls un principāls" [88]. Saskaņā ar LKP CK prezidija nolēmumu, kas izriet no LKP CK prezidija sēdes 1963. gada 8. janvāra protokola Nr. 6, §24, Jānis Vēvers atbrīvots no LPSR VDK priekšsēdētāja amata sakarā ar pensionēšanos veselības apsvērumu dēļ, ievērojot viņa iesniegto lūgumu, kur nolemts arī saglabāt tiesības Jānim Vēveram nēsāt formas tērpu. Viņa vietā nolemts apstiprināt Longinu Avdjukeviču, reizē atbrīvojot viņu no LPSR VDK priekšsēdētāja vietnieka amata, kā arī lūgt apstiprināt nolemtu PSKP CK. [89]

1963. gada janvārī Longins Avdjukevičs kļūst par LPSR VDK priekšsēdētāju, [90] minēto amatu pildot līdz 1980. gada novembrim. [91] Saskaņā ar LKP CK prezidija nolēmumu, kas izriet no 1963. gada 18. marta protokola Nr. 19, §59, nolemts Longinu Avdjukeviču iekļaut LPSR Ministru Padomes biroja sastāvā. [92] Sekojošais LKP CK prezidija nolēmums, kas izriet no 1963. gada 2. aprīļa protokola Nr. 22, §6, par izmaiņām LKP CK komisijas tālbraukšanas jūrniecībā un ārzemju izbraukšanas kadru jautājumos sastāvā, paredz apstiprināt par komisijas locekli LPSR VDK priekšsēdētāja vietnieku Jāni Lukaševiču, atbrīvojot reizē no attiecīgiem pienākumiem Longinu Avdjukeviču. [93] Minētais nolēmums atklāj daļu Longina Avdjukeviča pienākumu saturu, pildot LPSR VDK priekšsēdētāja vietnieka pienākumus. Turklāt, kopā ņemts ar 1976. gada 27. janvāra kadru uzskaites personas lapā norādīto informāciju par ārvalstu braucieniem, norāda, ka 1956. gada augusta atpūta sanatorijā Čehoslovākijā bija arī vienīgā reize, kad, esot LPSR VDK priekšsēdētāja vietnieka kadru jautājumos amatā un atbildot par ārvalstu braucieniem, apmeklētās ārvalstis. [94] 1965. gada 1. oktobrī Avdjukevičs apbalvots ar Darba Sarkanā Karoga ordeni par lielajiem panākumiem, kas sasniegti tautsaimniecības, zinātnes un kultūras attīstībā LPSR. [95]

LKP CK biroja 1967. gada 18. aprīļa sēdes protokola Nr. 48, §3 izraksts paredz iekļaut LPSR Ministru Padomes Prezidija sastāvā Longinu Avdjukeviču. [96] Kopš minētā brīža Avdjukevičs saņem vairāku apbalvojumus. 1967. gada oktobrī viņš apbalvots ar Sarkanā Karoga ordeni sakarā ar Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas 50. gadadienu par sekmīgu uzdevumu izpildi, nodrošinot valsts drošību. 1968. gadā Avdjukevičs saņem jubilejas medaļu *PSRS Bruņoto Spēku 50 gadi*, bet 1970. gada martā – jubilejas medaļu *Par karavīra varonību. Atzīmējot Vladimira Iljiča Ļeņina 100. dzimšanas dienu*. [97] LKP CK biroja 1970. gada 7. aprīļa sēdes protokola Nr. 133, §24 izraksts paredz rekomendēt Longinu Avdjukeviču par PSRS Augstākās Padomes Tautību Padomes deputāta kandidātu 311. Madonas vēlēšanu apgabalā. [98] Tad LKP CK biroja 1971. gada 13. jūlija protokola Nr. 16, §17 izraksts jautājumā par LPSR Ministru Padomes Prezidija sastāvu paredz piekrist LPSR Ministru Padomes priekšlikumam, iekļaut LPSR Ministru Padomes Prezidija sastāvā Longinu Avdjukeviču. [99] 1971. gada augustā seko apbalvojums ar Sarkanā Karoga ordeni par sasniegumiem, nodrošinot valsts drošību valstī. [100] LKP CK biroja 1974. gada 5. aprīļa sēdes protokola Nr. 74, §2 izraksts paredz rekomendēt Longinu Avdjukeviču par PSRS Augstākās Padomes Tautību Padomes deputāta kandidātu 306. Jēkabpils vēlēšanu apgabalā. [101] 1975. gada 20. oktobra raksturojums sniedz salīdzinoši bezpersonisku un iepriekšējām rekomendācijām saturiski līdzīgu Longina Avdjukeviča personības un gaitu apraksts, piemēram, atkārtotot, ka Avdjukevičs ir "spējīgs organizators, iniciatīvas bagāts un prasīgs vadītājs". [102] 1976. gada oktobra raksturojums, lai arī ir plašāks nekā iepriekšējais, tomēr atkārtot tikai vispārīgu un iepriekšējos raksturojumos iekļauto Longina Avdjukeviča personas datu un gaitu atspoguļojumu. [103] Vērtējot Avdjukeviča darbu LPSR VDK priekšsēdētāja amatā, parādās jauns formulējums:

"B. Avdjukeviča vadībā VDK orgāni veic lielu darbu, nodrošinot republikas valsts drošību, īsteno to, pamatojoties uz stingru konstitucionālo normu, sociālistiskās likumības ievērošanu." [104]

1975. gada maijā Avdjukevičs saņem jubilejas medaļu *30 gadu, kopš uzvaras 1941.–1945. gada Lielajā Tēvijas karā*. [105] 1976. gada 27. janvāra kadru uzskaites personas lapas sagatavošanas brīdī ir jau ģenerālmajors. [106] 1976. gada novembrī Longins Avdjukevičs saņem LPSR Augstākās Padomes Prezidija Goda rakstu sakarā ar sešdesmit gadu jubileju; [107] 1977. gada decembrī saņem Oktobra Revolūcijas ordeni par sekmīgu uzdevumu izpildi, nodrošinot PSRS valsts drošību; [108] 1978. gada februārī saņem jubilejas medaļu *PSRS Bruņoto Spēku 60 gadi*. 1980. gada 16. maija steidzamais paziņojums Nr. 4 norāda, ka Longins Avdjukevičs apbalvots ar PSRS VDK rakstu, pamatojoties PSRS VDK priekšsēdētāja 1980. gada 20. aprīļa pavēli Nr. 0246. [109]

LKP CK biroja 1980. gada 21. novembra nolēmums Nr. B-110/11, kas izriet no LKP CK biroja 1980. gada 20. novembra sēdes protokola Nr. 110, §11, paredz apstiprināt Borisu Pugo par LPSR VDK priekšsēdētāju, atbrīvojot viņu no iepriekšējā ieņemamā amata, kā arī apmierināt Longina Avdjukeviča lūgumu atbrīvot viņu LPSR VDK priekšsēdētāja amata sakarā ar pensionēšanos. [110]

LPSR Ministru padomes 1980. gada 24. novembra nolēmums Nr. 603, ko parakstīja priekšsēdētājs Jurijs Rubenis un lietu pārvaldnieks Jānis Šneiders, paredz iecelt Longinu Avdjukeviču par LPSR Ministru Padomes padomnieku. [111]

1976. gada 27. janvāra kadru uzskaites personas lapā norādīts, ka Longins Avdjukevičs pārzina krievu un latviešu valodu, nav zinātnisko darbu, zinātnisko grādu un izgudrojumu. [112] Lai gan LKP CK nomenklatūras Longina Avdjukeviča personas lietā daudzviet norādīts, ka Longinam Avdjukevičam bijusi augstākā izglītība [113], tomēr, novērtējot reālo izglītības līmeni, jāņem vērā sekojošais. Pirmkārt, Longins Avdjukevičs ieguvis septiņu klašu izglītību, un arī tas secināms vien no vārdiem, personas lietā nav ziņu par konkrētu skolu. Otrkārt, pirmā

zināmā mācību vieta bijusi LKP CK Republikāniskā partijas skola, kur atbilstoši presē pieejamajai informācijai, uzņēma personas, kas atbilda sekojošām prasībām:

"Republikaņiskajā partijā skolā pie LK(b)P CK uzņem VK(b)P biedrus (vecumā līdz 40 gadiem, ar vidējo izglītību), kas pārvalda latviešu valodu un izvirzījušies partijas un sabiedriskajā darbā."^[114]

Ievērojot to, ka Avdjukevičam nebija vidējās izglītības, formāli mācības attiecīgajā skolā bija liegtas. Treškārt, lai arī LKP CK Republikāniskā partijas skolu beidzot persona tolaik ieguva nepabeigtu augstāko izglītību, bet PSKP CK Augstāko partijas skolu beidzot – augstāko izglītību, tomēr mācības PSKP saskaņā ar Latvijas Republikas spēkā esošajām tiesību normām nav augstākā izglītība. Jāsecina, ka LPSR ministra līmeņa amatpersona strādāja ar septiņu klašu izglītību un piederzi PSKP rindās.

LKP CK nomenklatūras Longina Avdjukeviča personas lieta satur visai vispārīgi raksturotu darbību vēlēšanās (protams, fiktīvi un nedemokrātiski vēlēšanās) institūcijās. Kopsavēlot Longins Avdjukevičs bijis LPSR Augstākās Padomes deputāts (3. un 6. sasaukumos), PSRS Augstākās Padomes deputāts (pirmo reizi ievēlēts 1966. gadā, piedalījies 7., 8., 9. un 10. sasaukumos), LKP CK locekļa kandidāts no 1956. līdz 1961. gadam XV, XVI, XVII un XVIII kongresos. LKP CK loceklis (pirmo reizi ievēlēts 1863. gadā, piedalījies XIX, XX, XXI, XXII, XXIII kongresos), PSKP XXIII, XXIV un XXV kongresu delegāts, no 1976. gada janvāra līdz 1981. gada janvārim ir LKP CK biroja locekļa kandidāts, ievēlēts XXII kongresā, LPSR Augstākās Padomes Prezidija loceklis (ievēlēts 1963. gada martā).^[115]

Salīdzinoši LKP CK nomenklatūras personas lieta satur niecīgu un pat pavirši izklāstītu informāciju par Longina Avdjukeviča ģimeni, kas rada pamatotu jautājumu par kritērijiem, kādēļ vieniem salīdzinošā laikā un amatā prasīti sniegt detalizētu un precīzu attiecīgās informācijas izklāstu, bet citi iztikusi vien ar vispārīgu un pat neprecīzu datu minēšanu. Atbilstoši 1976. gada 27. janvāra kadru uzskaites personas lapai Longins Avdjukevičs bija precējies ar Zinaīdu Avdjukeviču, Mihaila meitu, dzimušu 1923. gadā, vienīgais bērns ģimenē – Alla Vasiļjeva, Leonīda meita, dzimusi 1942. gadā.^[116] Tikai pateicoties publiski pieejamajām ziņām, uzzinām, ka Alla Avdjukeviča absolvējusi Pēteru Stučkas Latvijas Valsts universitāti 1964. gadā kā "matemātiķe-skaitļotāja".^[117]

1949. gada 1. aprīļa autobiogrāfijas rakstīšanas laikā māte Julija Avdjukeviča bijusi Longina Avdjukeviča apgādībā^[118] savukārt māsa, kuras vārds un uzvārds nekur personas lietā vispār nav minēti, bijusi strādniece.^[119]

Konkrētajā apskatāmajā personas lietā nav datu par tālākajām Longina Avdjukeviča gaitām. Iespējams tāpēc ir vietā maza atsauce uz viņa mūža noslēguma godināšanu LKP CK izdevniecības presē. Ievēribas cienīga, tādēļ konkrētajā apskatā minama vieta, no kurienes Longins Avdjukevičs izvadīts 1988. gada 13. janvārī (miris 1988. gada 8. janvārī^[120]). Izvadīšana notikusi no LPSR Iekšlietu ministrijas Dzeržinska kultūras nama,^[121] kas bija iekārtots Iekšlietu un arī drošības iestāžu darbiniekiem, kas atradās Veidenbauma ielā 12-a (pagalma ēka Baznīcas ielā 10/12) un kas iepriekš kalpoja kā Septiņās Dienas Adventistu dievnams, aktu zālē.^[122] Bēru apraksts spilgti un precīzi atspoguļo gan attiecīgo varas struktūru, gan arī atslēgas personas:

"F. Dzeržinska kultūras nama aktu zāle tērpta sērās.

Šeit novietotais šķirsts ar nelielā mirstīgajām atliekām slīgst ziedos. Pie postamenta — vainagi no Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas, Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija un republikas Ministru Padomes, Latvijas PSR Valsts drošības komitejas, darba kolektīviem un sabiedriskajām organizācijām. Uz sarkaniem spilventiņiem — valsts apbalvojumi, ko L. Avdjukevičs saņēmis par nopelniem Dzimtenes labā.

Sēru melodijām skanot, skumjā klusumā neilgā atvadās partijas, padomju un komjaunatnes darbinieki, karavīri, partijas un partizānu kustības veterāni, republikas

Valsts drošības komitejas darbinieki [...], citu tiesību aizsardzības orgānu, kā arī uzņēmumu un sabiedrisko organizāciju pārstāvji.

Goda sardzē stājas biedri B. Pugo, E. Auškaps, A. Briļš, J. Rubenis, V. Soboļevs, J. Vagris un S. Zukulis.

... Raiņa kapi Rīgā. Šeit notika sēru mītiņš. Tajā runāja Latvijas republikāniskās kara un darba veterānu padomes priekšsēdētājs V. Krūmiņš, Latvijas PSR Valsts drošības komitejas priekšsēdētāja vietnieks E. Johansons, Latvijas PSR Ministru Padomes Lietu pārvaldes nodaļas vadītājs R. Senkāns, republikas Zinātņu akadēmijas galvenais zinātniskais sekretārs Padomju Savienības Varonis akadēmiķis V. Samsons un atvaļinātais ģenerālmajors J. Lukaševičs. [...]

Sēru mītiņš beidzies. Šķirstu ar L. Avdjukeviča mirstīgajām atliekām ielaiž kapā. Rīb karavīru salūta zalves. Orķestris atskaņo Padomju Savienības un Latvijas PSR valsts himnas. Uz kapa kopiņas klājas vainagi un ziedi."^[123]

Goda sardzes, runu personālijas parāda PSKP filiāles funkcionāru okupētajā Latvijā attieksmi pret pensionēta VDK ģenerālmajora lomu un prestižu to vidū Trešās Atmodas sākuma posmā.

[1] Šeit un turpmāk, norādot Latvijas Komunistiskās partijas institūciju vai amatu, būs izmantots Latvijas Komunistiskās partijas pēdējā nosaukuma akronīms.

[2] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l. (LKP CK nomenklatūras Longina Avdjukeviča personas lieta). Visi dokumenti lietā ir krievu valodā, izņemot daudzu veidlapu galvas, kas ir gan krievu, gan latviešu valodā.

[3] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 4. lp. (1976. gada 27. janvāra kadru uzskaites personas lapa).

[4] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 4. lp.

[5] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 6. lp. (1976. gada 27. janvāra autobiogrāfija).

[6] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 7. lp. (1949. gada 1. aprīļa autobiogrāfija).

[7] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 7. lp.

[8] Atbilstoši Valdības Vēstnesī publicētajai informācijai Piedrujas pagasta valde, Daugavpils apriņķī, izsludināja par nederīgu sakarā ar nozaudēšanu "Julijas Miķeļa m. Avdjukeviča" Latvijas pasi Nr. 3549, kas 1922. gada 3. oktobrī izdota Piedrujas pagasta valdē. *Valdības Vēstnesis*, Nr. 226, 1927, 8. oktobris, 4. lpp.

[9] 1949. gada 1. aprīļa autobiogrāfijas rakstīšanas laikā māte ir 73 gadus veca. LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 7. lp. otra puse.

[10] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 6. lp.

[11] Šeit un turpmāk, norādot uz dalību Vissavienības Ļeņina komunistiskās jaunatnes savienībā, būs izmantots pēdējā nosaukuma akronīms. LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 7. lp. otra puse.

[12] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 6. lp.

[13] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 7. lp.

[14] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 6. lp.

[15] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 7. lp.

[16] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 7. lp.

- [17] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 4. lp. otra puse.
- [18] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 6. lp.
- [19] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 4. lp. otra puse.
- [20] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 6. lp.
- [21] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 7. lp.
- [22] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 7. lp.
- [23] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 4. lp. otra puse.
- [24] "Pārmaiņas pagastu pašvaldībās", *Brīvā Zeme*, Nr. 163, 1940, 22. jūlijs, 6. lpp.
- [25] "Finansu ministra 515. rīkojums par pilnvarnieku iecelšanu tirdzniecības uzņēmumiem", *Valdības Vēstnesis*, Nr. 191, 1940, 23. augusts, 4. lpp.
- [26] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 6. lp.
- [27] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 7. lp.
- [28] Šeit un turpmāk, norādot uz dalību Padomju Savienības Komunistiskajā partijā, būs izmantots pēdējā šīs partijas nosaukuma akronīms.
- [29] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 4. lp.
- [30] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 4. lp. otra puse.
- [31] "Daugavpils apriņķa rūpniecības kombināts", *Cīņa*, Nr. 88, 1941, 11. aprīlis, 7. lpp.
- [32] "Daugavpils apriņķa rūpniecības kombināts", *Darbs*, Nr. 167, 1941, 19. jūnijs, 6. lpp.
- [33] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 7. lp.
- [34] *Krasnyy Kirpichnik*. "Sarkanais ķieģelnieks" tulkojumā no krievu val. Iespējams, ka tā ir Ļeņingradas apgabala rūpnīca, kura evakuēta uz Gorkijas apgabalu.
- [35] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 4. lp. otra puse.
- [36] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 51. lp. (1979. gada 28. novembra izziņa).
- [37] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 4. lp. otra puse.
- [38] Zaščianek (poļu val.) – apdzīvotas vietas veids, kur neiemērta zeme izdota sīkajai šjantai, no sādžām atšķiras pamatā tikai ar iedzīvotāju kārtas piederību.
- [39] "Daugavpils apgabaltiesas civīlnodaļa", *Rīkojumu Vēstnesis*, Nr. 76, 1942, 6. maijs, 391. lpp.
- [40] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 6. lp.
- [41] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 4. lp. otra puse.
- [42] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 4. lp. otra puse.
- [43] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 5. lp. otra puse. Presē pieejamā informācija precizē, ka Avdjukevičs apbalvots ar "Tēvijas kaža I pakāpes ordeni" "par varonību un vīrišķību, kas parādīta partizāņu cīņā pret vācu fašistu iebrucējiem, un sevišķiem nopelniem partizāņu kustības attīstīšanā" ar piešķirtu 1944. gada 16. janvārī. "PSRS Augstākās Padomes Prezidija Dekrets par Latvijas PSR partizāņu apbalvošanu", *Cīņa*, Nr. 3. 1944, 22. janvāris, 1. lpp.
- [44] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 9. lp. (1945. gada 8. oktobra raksturojums, ko parakstīja LKP CK sekretārs kadru jautājums Fjodors Titovs, par LKP Daugavpils apriņķa sekretāru kadru jautājumos Longinu Avdjukeviču).
- [45] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 4. lp. otra puse.
- [46] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 11. lp. (1946. gada 3. decembra raksturojums, ko parakstīja LKP CK sekretārs kadru jautājums Fjodors Titovs, par LKP Daugavpils apriņķa otro sekretāru Longinu Avdjukeviču). Atbilstoši 1945. gada 8. oktobra raksturojumā norādītajam LKP CK apstiprinājusi viņu šajā amatā 1945. gada 19. aprīlī. LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 9. lp.
- [47] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 7. lp. otra puse. Apstiprināts otrā sekretāra amatā saskaņā ar LKP CK biroja 1946. gada 3. decembra lēmumu. LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 11. lp.
- [48] Piemēram, 1945. gada novembrī Longins Avdjukevičs bija iecelts par Krāslavas vēlēšanu apgabala vēlēšanu komisijas priekšsēdētāju kā Izglītības darbinieku arodbiedrības Daugavpils organizācijas pārstāvis. "Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija dekrēts par Apgabalu vēlēšanu komisiju apstiprināšanu Tautību Padomes vēlēšanām no Latvijas PSR", *Cīņa*, Nr. 281, 1945, 30. novembris, 3. lpp.
- [49] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 9. lp.
- [50] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 10. lp. (1946. gada 4. aprīļa raksturojums, ko parakstīja LKP CK sekretārs kadru jautājumos Fjodors Titovs).
- [51] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 11. lp. (
- [52] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 4. lp. otra puse.
- [53] Gadu iepriekš, 1946. gadā LKP CK Republikāniskajā partijas skolā sāk mācības Vladimirs Sēja (LVA, 15500. f., 2. apr., 9476. l. – LKP CK nomenklatūras Vladimira Sējas personas lieta –, 2. lp., 4. lp., 4. lp. otra puse). Skolu beidzot, LKP CK Republikāniskās partijas skolas 1948. gada 20. maija Sējas raksturojumu līdzās direktorei Olgai Vāverei paraksta arī partijas biroja sekretārs Longins Avdjukevičs, kas tobrīd vēl nav beidzis mācības (LVA, 15500. f., 2. apr., 9476. l., 11. lp.).
- [54] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 12. lp. (1949. gada 6. aprīļa raksturojums, kas sagatavots par LPK CK Republikāniskās partijas skolas audzēkni Longinu Avdjukeviču un ko parakstīja LKP CK sekretārs kadru jautājumos Fjodors Titovs).
- [55] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 13. lp. (LKP CK Republikāniskās partijas skolas 1949. gada 7. maija raksturojums, kas sagatavots par audzēkni Longinu Avdjukeviču un ko parakstīja direktore Olga Vāvere).
- [56] Apstiprināts LKP CK Rēzeknes rajona komitejas pirmā sekretāra amatā saskaņā ar LKP CK nolēmumu, kas izriet no LKP CK biroja 1950. gada 11. janvāra protokola Nr. 73, §2 un ko parakstīja pirmais sekretārs Jānis Kalnbērziņš. LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 14. lp. (LKP CK nolēmums, kas izriet no LKP CK biroja 1950. gada 11. janvāra protokola Nr. 73, §2).

- [57] Sk. salīdzinājumam, piemēram, "Solījums kokmateriālu sagādē izpildīts", Nr. 20, *Cīņa*, 1950, 24. janvāris, 3. lpp.
- [58] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 15. – 16. lp. (1950. gada 14. aprīļa raksturojums, ko parakstīja LKP CK pirmais sekretārs Jānis Kalnbērziņš).
- [59] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 17. lp. (1950. gada 26. jūnija raksturojums, ko parakstīja pirmais sekretārs Jānis Kalnbērziņš)
- [60] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 2. lp. otra puse.
- [61] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 20. lp. (apņemšanās, ko Longins Avdjukevičs parakstīja 1950. gada 31. novembrī).
- [62] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 18. lp. (1951. gada 31. maija raksturojums, ar kuru Longinu Avdjukeviču rekomendē mācībām PSKP CK Augstākajā partijas skolā un ko parakstīja LKP CK sekretārs kadru jautājumos Fjodors Titovs).
- [63] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 19. lp. (1951. gada 22. septembra raksturojums, ko parakstīja pirmais sekretārs Jānis Kalnbērziņš).
- [64] Atbilstoši LKP CK biroja nolējumam, kas izriet no LKP CK biroja 1951. gada 25. septembra sēdes protokola Nr. 225, §13 un ko parakstīja Jānis Kalnbērziņš, nolemts apstiprināt Longinu Avdjukeviču par LKP CK partijas, arodbiedrību un komajaunatnes orgānu nodaļas vadītāju, reizē atbrīvojot no LKP Rēzeknes rajona komitejas pirmā sekretāra amatā un lūdzot šo lēmumu apstiprināt PSKP CK (LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 22. lp.). Atbilstoši LKP Rēzeknes rajona komitejas piektā plēnuma 1951. gada 16. novembra sēdes protokola izrakstam, ko parakstīja sekretārs Aleksejs Tolpigins, Lavrentija dēls, sakarā ar Longina Avdjukeviča atsaukšanu darbam LKP CK aparātā nolemts atbrīvot viņu no pirmā sekretāra amata. Reizē plēnumā ar balsu vairākumu nolemts ievēlēt par pirmo sekretāru Mihailu Nikolajevu, Stepana dēlu un lūgt to apstiprināt LKP CK. LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 23. lp.
- [65] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 24. lp. (1953. gada 12. maija raksturojums, ko parakstīja LKP CK otrais sekretārs Valentīns Jeršovs).
- [66] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 25. lp. (LKP CK biroja nolēmums, kas izriet no LKP CK biroja 1953. gada 12. maija sēdes protokola Nr. 45, §3 un ko parakstīja Jānis Kalnbērziņš).
- [67] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 27. – 28. lp. (1953. gada 8. jūlija raksturojumā, ko parakstīja LKP CK otrais sekretārs Vilis Krūmiņš un kas sagatavota kara komisariāta vajadzībām).
- [68] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 4., 4. lp. otra puse., LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 8. lp., 8. lp. otra puse (1955. gada 15. jūlija PSKP CK Augstākās partijas skolas diploma A Nr. 006774, reģistrācijas Nr. 2464, kopija, ko 1976. gada 4. februārī apliecināja LPSR sekretariāta priekšnieks Sviridovs).
- [69] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 4. lp. otra puse.
- [70] Nikolajs Sejezerovs, Dmitrija dēls (1911–1979). Sk. plašāk: Žvinklis, Arturs. "LPSR VDK darbinieku Latvijas Komunistiskās partijas CK nomenklatūras kadru personas lietu analīze", *Totalitārisma sabiedrības kontrole un represijas*, autoru kolektīvs K. Jarinovskas zinātniskajā redakcijā, VDK zinātniskās izpētes komisijas raksti, 1. sēj. Rīga: LPSR Valsts drošības komitejas zinātniskās izpētes komisija, Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūts, 2016, 394. lpp.; Петров, Никита. *Кто руководил органами госбезопасности, 1941 – 1954: Справочник*. Москва: Международное общество «Мемориал», «Звенья», 2010, с. 122, 125, 776 – 777.
- [71] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 29. lp. (LKP CK biroja nolēmums, kas izriet no LKP CK biroja 1955. gada 30. augusta protokola Nr. 36, §33 un ko parakstīja pirmais sekretārs Jānis Kalnbērziņš).
- [72] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 30. lp. (LPSR Ministru Padomes 1955. gada 15. septembra nolēmumu Nr. 533, ko parakstīja priekšsēdētāja vietnieks Matīss Plūdons un lietu pārvaldnieks Jānis Kacens).
- [73] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 31. lp. (LPSR Ministru Padomes 1955. gada 27. septembra nolēmums Nr. 543, ko parakstīja priekšsēdētāja vietnieks Matīss Plūdons un lietu pārvaldnieks Jānis Kacens).
- [74] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 5. lp.
- [75] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 32. lp. (LKP CK biroja nolēmums, kas pamatojas uz 1958. gada 13. janvāra protokolu Nr. 99, §70 un ko parakstīja pirmais sekretārs Jānis Kalnbērziņš).
- [76] Nikolajs Veļikanovs, Sergeja dēls (1905–1981). Lai gan LKP CK biroja nolēmumā, kas pamatojas uz 1958. gada 13. janvāra protokolu Nr. 99, §70, minēts, ka Nikolajs Veļikanovs atbrīvots no LPSR VDK priekšsēdētāja vietnieka operatīvās darbības jautājumos amata sakarā ar pensionēšanos, sasniedzot izdienas laiku, tomēr, sākot ar 1965. gada maiju, viņš faktiski turpināja strādāt VDK piesegstruktūrās – specdaļās un pirmajās daļās – kā priekšnieks. Dzīves nogalē esot pārkvalificējies par vecāko inženieri turpat, kur iepriekš bijis pirmās daļas priekšnieks, proti, Rīgas pusvadītāju aparātu rūpnīcas, ražošanas apvienības *Alfa* zinātniski pētnieciskajā institūtā, sākot strādāt 251. daļā. Nekas publiski pieejamajā informācijā neliecina par to, ka Veļikanovs būtu ieguvis inženiera izglītību, līdz ar to pamatoti kritiski novērtēt bijušo VDK darbinieku profesijas maiņu. Sk. plašāk: Žvinklis, Arturs. "LPSR VDK darbinieku Latvijas Komunistiskās partijas CK nomenklatūras kadru personas lietu analīze", *Totalitārisma sabiedrības kontrole un represijas*, autoru kolektīvs K. Jarinovskas zinātniskajā redakcijā, VDK zinātniskās izpētes komisijas raksti, 1. sēj. Rīga: LPSR Valsts drošības komitejas zinātniskās izpētes komisija, Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūts, 2016, 377., 378., 395. lpp.; Петров, Никита. *Кто руководил органами госбезопасности, 1941 – 1954: Справочник*. Москва: Международное общество «Мемориал», «Звенья», 2010, с. 88, 98, 115, 247 – 248.
- [77] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 33. lp. (LKP CK biroja nolēmums, kas pamatojas uz LKP CK biroja 1958. gada 13. janvāra sēdes protokolu Nr. 99, §71 un ko parakstīja pirmais sekretārs Jānis Kalnbērziņš).
- [78] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 2. lp. otra puse.
- [79] Kārlis Vītols, Pētera dēls, dzimis 1924. gadā. Sk. plašāk: Žvinklis, Arturs. "LPSR VDK darbinieku Latvijas Komunistiskās partijas CK nomenklatūras kadru personas lietu analīze", *Totalitārisma sabiedrības kontrole un represijas*, autoru kolektīvs K. Jarinovskas zinātniskajā redakcijā, VDK zinātniskās izpētes komisijas raksti, 1. sēj. Rīga: LPSR Valsts drošības komitejas zinātniskās izpētes komisija, Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūts, 2016, 372., 373., 376., 396.–397. lpp.
- [80] Leonīds Ivanovs, Georgija dēls (1918–2015). Sk. plašāk: Žvinklis, Arturs. "LPSR VDK darbinieku Latvijas Komunistiskās partijas CK nomenklatūras kadru personas lietu analīze", *Totalitārisma sabiedrības kontrole un represijas*, autoru kolektīvs K. Jarinovskas zinātniskajā redakcijā, VDK zinātniskās izpētes komisijas raksti, 1. sēj. Rīga: LPSR Valsts drošības komitejas zinātniskās izpētes komisija, Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūts, 2016, 387. lpp. Sk. par kolēģiju: Daukšts, Bonifācijs. "Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Valsts drošības komitejas un Latvijas Leņģina Komunistiskās jaunatnes savienības sadarbība (1953–1961)", *Totalitārisma sabiedrības kontrole un represijas*, autoru kolektīvs K. Jarinovskas zinātniskajā redakcijā, VDK zinātniskās izpētes komisijas raksti, 1. sēj. Rīga: LPSR Valsts drošības komitejas zinātniskās izpētes komisija, Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūts, 2016, 686. lpp.
- [81] Leonīds Ļevkovičs, Nikolaja dēls, dzimis 1912. gadā. Sk. plašāk: Žvinklis, Arturs. "LPSR VDK darbinieku Latvijas Komunistiskās partijas CK nomenklatūras kadru personas lietu analīze", *Totalitārisma sabiedrības kontrole un represijas*, autoru kolektīvs K. Jarinovskas zinātniskajā redakcijā, VDK zinātniskās izpētes komisijas

raksti, 1. sēj. Rīga: LPSR Valsts drošības komitejas zinātniskās izpētes komisija, Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūts, 2016, 368., 378, 390. lpp.

[82] Jānis Lukaševičs, Konstantīna dēls (1920–1988). Sk. plašāk: Žvinklis, Arturs. "LPSR VDK darbinieku Latvijas Komunistiskās partijas CK nomenklatūras kadru personas lietu analīze", *Totalitārisma sabiedrības kontrole un represijas*, autoru kolektīvs K. Jarinovskas zinātniskajā redakcijā, VDK zinātniskās izpētes komisijas raksti, 1. sēj. Rīga: LPSR Valsts drošības komitejas zinātniskās izpētes komisija, Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūts, 2016, 370., 374, 377., 378, 390. lpp.

[83] Aleksandrs Čeckis, Mihaīla dēls, dzimis 1916. gadā. Sk. plašāk: Žvinklis, Arturs. "LPSR VDK darbinieku Latvijas Komunistiskās partijas CK nomenklatūras kadru personas lietu analīze", *Totalitārisma sabiedrības kontrole un represijas*, autoru kolektīvs K. Jarinovskas zinātniskajā redakcijā, VDK zinātniskās izpētes komisijas raksti, 1. sēj. Rīga: LPSR Valsts drošības komitejas zinātniskās izpētes komisija, Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūts, 2016, 377., 378, 381., 385. lpp.

[84] Boriss Ņefedovs, Pāvela dēls, dzimis 1916. gadā. Sk. plašāk: Žvinklis, Arturs. "LPSR VDK darbinieku Latvijas Komunistiskās partijas CK nomenklatūras kadru personas lietu analīze", *Totalitārisma sabiedrības kontrole un represijas*, autoru kolektīvs K. Jarinovskas zinātniskajā redakcijā, VDK zinātniskās izpētes komisijas raksti, 1. sēj. Rīga: LPSR Valsts drošības komitejas zinātniskās izpētes komisija, Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūts, 2016, 375., 379., 391. lpp.

[85] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 34. lp. (LPSR Ministru Padomes 1960. gada 15. augusta dokumenta Nr. 13/237-36, ko parakstīja priekšsēdētājs Jānis Peive, noraksts).

[86] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 35. lp. (1963. gada 8. janvāra raksturojums, ko kopīgi parakstīja LPSR VDK priekšsēdētājs Jānis Vēvers un partijas komitejas sekretārs Nikolajs Galkins).

[87] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 36. lp. (1963. gada 16. janvāra dokuments, kas adresēts PSKP CK un ko parakstīja LKP CK pirmais sekretārs Arvīds Pelše).

[88] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 37. lp. (1963. gada 16. janvāra raksturojums, ko parakstīja LKP CK pirmais sekretārs Arvīds Pelše).

[89] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 38. lp. (LKP CK prezidija nolēmums, kas izriet no LKP CK prezidija sēdes 1963. gada 8. janvāra protokola Nr. 6, §24 un ko parakstīja pirmais sekretārs Arvīds Pelše).

[90] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 4. lp. otra puse.

[91] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 1. lp. (papildinājums kadru uzskaites personas lapai).

[92] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 39. lp. (LKP CK prezidija nolēmums, kas izriet no 1963. gada 18. marta protokola Nr. 19, §59 un ko parakstīja pirmais sekretārs Arvīds Pelše).

[93] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 40. lp. (LKP CK prezidija nolēmums, kas izriet no 1963. gada 2. aprīļa protokola Nr. 22, §6 un ko parakstīja pirmais sekretārs Arvīds Pelše).

[94] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 5. lp.

[95] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 2. lp. otra puse.

[96] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 41. lp. (LKP CK biroja 1967. gada 18. aprīļa sēdes protokola Nr. 48, §3 izraksts, ko parakstīja pirmais sekretārs Augusts Voss).

[97] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 2. lp. otra puse.

[98] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 42. lp. (LKP CK biroja 1970. gada 7. aprīļa sēdes protokola Nr. 133, §24 izraksts, ko parakstīja pirmais sekretārs Augusts Voss).

[99] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 43. lp. (LKP CK biroja 1971. gada 13. jūlija protokola Nr. 16, §17 izraksts, ko parakstīja pirmais sekretārs Augusts Voss).

[100] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 2. lp. otra puse.

[101] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 44. lp. (LKP CK biroja 1974. gada 5. aprīļa sēdes protokola Nr. 74, §2 izraksts, ko parakstīja pirmais sekretārs Augusts Voss).

[102] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 45. lp. (1975. gada 20. oktobra raksturojums, ko parakstīja LKP CK pirmais sekretārs Augusts Voss).

[103] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 46. – 47. lp. (1976. gada oktobra raksturojums, ko parakstīja LKP CK pirmais sekretārs Augusts Voss).

[104] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 47. lp.

[105] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 2. lp. otra puse.

[106] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 5. lp. otra puse.

[107] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 2. lp. otra puse.

[108] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 2. lp. otra puse.

[109] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 48., 48. lp. otra puse (1980. gada 16. maija steidzamais paziņojums Nr. 4. Saņemšanu apliecināja LPSR VDK kadru daļas priekšnieka vietnieks Daniels Potašs). Citviet personas lietā dēvēts par goda rakstu (LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 2. lp. otra puse).

[110] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 49. lp. (LKP CK biroja 1980. gada 21. novembra nolēmums Nr. E-110/11, kas izriet no LKP CK biroja 1980. gada 20. novembra sēdes protokola Nr. 110, §11 un ko parakstīja pirmais sekretārs Augusts Voss).

[111] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 50. lp. (LPSR Ministru padomes 1980. gada 24. novembra nolēmuma Nr. 603, ko parakstīja priekšsēdētājs Jurijs Rubenis un lietu pārvaldnieks Jānis Šneiders, apliecināta kopija).

[112] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 4. lp.

[113] Sk., piemēram, LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 4. lp.

[114] "Republikaniskā partijas skola pie LK(b)P CK", *Cīņa*, Nr. 213, 1946, 12. septembris, 2. lp.

[115] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 2. lp.

[116] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 5. lp. otra puse.

[117] *Pētera Stučkas Latvijas Valsts universitāte 50 gadi*, atbildīgais redaktors Jānis Poriets. Rīga: Zinātne, 1969, 178. lpp.

[118] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 7. lp. otra puse.

[119] LVA, PA-101. f., 46. apr., 1. l., 7. lp. otra puse.

[120] "Longins Avdjukevičs", *Cīņa*, Nr. 8, 1988, 10. janvāris, 3. lpp.

[121] "L. Avdjukeviča bēres", *Cīņa*, Nr.11, 1988, 14. janvāris, 4. lpp.

[122] Sk. plašāk *LIELAIS BRĀLIS TEVI VĒRO: VDK un tās piesegstruktūras*. Autoru kolektīvs K. Jarinovskas zinātniskajā redakcijā. VDK zinātniskās izpētes komisijas raksti, 3. sēj. Rīga: LPSR Valsts drošības komitejas zinātniskās izpētes komisija, Latvijas Universitāte, 2016, redaktora piezīmes 1204. atsaucē.

[123] "L. Avdjukeviča bēres", *Cīņa*, Nr.11, 1988, 14. janvāris, 4. lpp.

Saistītās ziņas:

Gints Zelmenis: 20. gadsimta astoņdesmito gadu «nepolitiskie» noziegumi okupētajā Latvijā un Valsts drošības komiteja 28.11.2017

Ineta Lipša: Valsts drošības komiteja valsts akciju sabiedrības «Intūrists» operatīvajā vadībā (1957-1992) 27.11.2017

Publicēta informācija par Ivara Godmaņa sadarbības fakta ar VDK pazudušās tiesas lietas meklēšanu 27.11.2017

Aldis Daugavvanags: Čekas loma kontrabandas izmeklēšanā (1945-1985). Atsevišķu piemēru analīze. 25.11.2017

Linards Muciņš: Nošaušana sevišķā kārtībā - PSRS noziegums pret ius cogens normām. Liepājas «Zilā brīnuma» piemērs. 21.11.2017

Tiesiskais skatpunkts: Latvijas Republikas informācijas atklātības kods un VDK dokumenti. 20.11.2017

Kā bija jāvervē čekas aģentus? PSRS Valsts drošības komitejas instrukcija. 16.11.2017

Ieskats LPSR valsts drošības ministra Alfonas Novika Latvijas Komunistiskās partijas CK nomenklatūras kadru personas lietā 17.10.2017

Ieskats LPSR VDK priekšsēdētāja Jāņa Vēvera Latvijas Komunistiskās partijas CK nomenklatūras kadru personas lietā 13.09.2017

Ieskats LPSR iekšlietu un valsts drošības ministra Nikolaja Kovaļčuka Latvijas Komunistiskās partijas CK nomenklatūras kadru lietā 20.08.2017

Ieskats LPSR iekšlietu ministra Mihaila Drozda Latvijas Komunistiskās partijas CK nomenklatūras kadru lietā 15.08.2017

Ieskats čekista, LPSR iekšlietu ministra Jāņa Broliša Latvijas Komunistiskās partijas CK nomenklatūras kadru lietā 22.07.2017

Čekista, LPSR iekšlietu ministra Jura Augusta Eglīša Latvijas Komunistiskās partijas CK nomenklatūras kadru lietas apskats 19.04.2017

Ieskats čekista, LPSR iekšlietu ministra Ivana Zujāna Latvijas Komunistiskās partijas CK nomenklatūras kadru lietā 11.04.2017

Ieskats LPSR iekšlietu ministra un VDK darbinieka Bruno Šteinbriķa LKP CK personas kadru lietā 22.03.2017

Čekista, LPSR iekšlietu ministra Vladimira Sējas LKP CK nomenklatūras lietas apskats 16.03.2017

Ieskats LPSR VDK priekšsēdētāja vietnieka Jāņa Trubiņa LKP CK nomenklatūras kadru lietā 04.03.2017

Ieskats LPSR Valsts drošības komitejas priekšsēdētāja Borisa Pugo LKP CK personas lietā 28.02.2017

Tweet

Patīk 0

Ieteikt

